

МЕТОДИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ГІДРОФОБІЗУЮЧИХ ДОБАВОК

Студ. Щербина В.С., гр. МБГ-513м(п), студ. Чабан А.Д., студ. Палишук О.Н. – гр. МБГ-341
 Наук. керівники: к.т.н., проф. Керш В.Я., к.т.н., доцент Фощ А.В.
 Одеська державна академія будівництва та архітектури

Актуальність дослідження. У будівельній справі гіпс знаходиться на другому місці після цементно-піщаних сумішей. Незаблагливість матеріалу, відмінна екологічність і відносно нескладна технологія використання стали причиною масового використання будівельного гіпсу для виробництва безпечних блоків, елементів оздоблення і навіть предметів інтер'єру.

У найближчому майбутньому значення гіпсу, як будівельного матеріалу, буде тільки збільшуватися. Це визначено: зростанням будівництва; збільшенням споживання і виробництва сухих будівельних сумішей на його основі; абсолютною екологічністю щодо інших матеріалів; відносно простою технології виробництва і переробки, а, отже, низькою собівартістю як будівельного матеріалу. Гіпс застосовують для виготовлення різноманітних будівельних виробів: суцільних та порознистих плит, пазогребневих та теплоізоляційних плит, панелей для перегородок та перекриттів. Гіпсові вироби відрізняються гігієнічністю, вогнестійкістю, хорошими тепло- і звукоізоляційними властивостями і архітектурною виразністю.

Недоліками гіпсових виробів є значні деформації під навантаженням (повзучість) і гігроскопічність, яка разом з низькою водостійкістю призводить до втрати міцності гіпсових виробів у вологих умовах. Тому підвищення водостійкості гіпсобетону являється актуальною задачею.

Мета роботи: розробка критеріїв і методів оцінки якості гідрофобізуючих добавок та вибір найбільш ефективної добавки для підвищення водостійкості гіпсу.

Результати дослідження. Вплив гідрофобізуючих добавок на водостійкість гіпсу визначали по крайовому куту змочування поверхні матеріалу за допомогою програми *AmCap*, та визначенням коефіцієнта розм'якшення гіпсобетону. Дослідження проводилися на в'язучому марці Г-5.

Дослідження проводилися в лабораторних умовах на установці показаної на рис. 1. В даній установці використовується WEB камера з десятикратним збільшенням та ціною поділки 0,05 мм.

Рис. 1. Схема установки для вимірювання крайового кута:

- 1 – WEB камера; 2 – змочувана поверхня (скло); 3 – крапля водного розчину з добавкою;
- 4 – фокус камери; 5 – зображення, що виводиться на екрані; 6 – штатив.

Визначення фізико-механічних характеристик гіпсобетону (міцність при стиску, водопоглинання, коефіцієнт розм'якшення) здійснювалося шляхом випробування зразків –

розмірами 4,0×4,0×16,0 см. Визначення граничньої міцності при стиску проводилося згідно з методикою за ДСТУ Б В 2.7-82-2010. В'язучі гіпсові. Технічні умови. Водопоглинання зразків визначалося арбітразним методом відносно до ДСТУ Б В 2.7-1.70/2008. Будівельні матеріали. Бетони. Методи визначення середньої густини, вологості, водопоглинання, пористості і водонепроникності.

Ступінь водостійкості матеріалів оцінюється коефіцієнтом розм'якшення, різним відношенню міцностей на стиску у насиченому і сухому стані $K_w = R_w/R_{w,сух}$. Коефіцієнт розм'якшення виробів з чистого гіпсу $K_w = 0,3 - 0,5$.

Крайовий кут змочування θ або $\cos\theta$ визначається як кут між дотичною АВ, проведеної до поверхні змочуючої рідини і змочуваною поверхнею твердого тіла АА, при цьому θ завжди відраховується від дотичної в бік рідкої фази. Дотичну проводять через точку дотику трьох фаз: твердої фази (мембрани), рідини (дистильована вода) і газу (повітря).

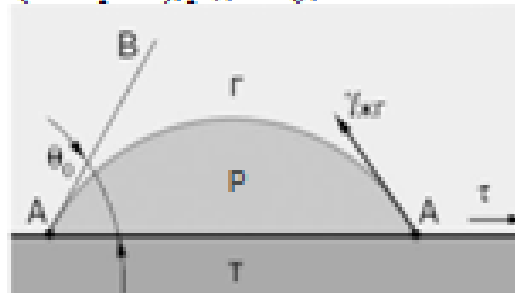

Рис. 2. Метод розтікання краплі: крайовий кут змочування θ краплі рідини (Р) на твердій поверхні (Т); третя фаза – газ (Г).

Було досліджено чотири гідрофобізуючі добавки, які були представлені двома фірмами: «Хімічна торгова мережа» та «Результат». Дані по дослідженням представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Вплив гідрофобізуючих добавок на водостійкість гіпсу						
Найменування добавки	Wlaji.net-Vv			Wlaji.net-A		
	0,5	1	1,5	0,5	1	1,5
Концентрація добавки, %	0,5	1	1,5	0,5	1	1,5
Фотофіксація						
Кут змочування, град	26	31	56	73	64	65
t погл., с	1	1	1	не погл.	не погл.	не погл.
Водопоглинання $W_{в}$, %	27,53	28,25	28,58	26,21	24,21	22,55
Границя міцності на розтяг при згині у водонасиченому стані $f_{c,вз}$, МПа	2,6	2,4	2,5	2,4	2,9	2,3
Границя міцності на стиск у водонасиченому стані $f_{c,стиск}$, МПа	5,8	5,1	4,7	5,8	5,9	5,4
K_w	0,58	0,51	0,47	0,58	0,59	0,54

□

Найменування дошки	ХТС-8			ХТС-П		
	0,5	1	1,5	0,5	1	1,5
Концентрація дошки, %	0,5	1	1,5	0,5	1	1,5
Фотофіксація						
Кут змочування, град	115	110	60	24	40	27
t погл., с	не погл.	не погл.	9	7,5	3,5	1,5
Водопоглинання W_{in} , %	25,26	20,39	15,27	27,65	27,1	26,92
Границя міцності на розтяг при згині у водонасиченому стані $f_{c,ss}$, МПа	2,7	2,3	2,1	2,5	2,3	2,2
Границя міцності на стиск у водонасиченому стані $f_{c,subc}$, МПа	6,3	5,4	4,9	5,1	5,0	4,7
K_p	0,63	0,54	0,49	0,51	0,5	0,47

В якості критеріїв вибору найбільш ефективної гідрофобізуючої дошки можуть бути прийняті такі показники: крайовий кут змочування, водопоглинання, час поглинання гідрофобізованим матеріалом рідини та коефіцієнт розм'якшення K_p .

Порівнюючи вибрані дошки за цими критеріями можна зробити висновки, що найбільш ефективним з розглянутих гідрофобізаторів є дошка ХТС-8. Кут між краплею води та поверхнею гідрофобізованого дошкою ХТС-8 гіпсу - максимальний і складає при об'ємній гідрофобізації 115°, що свідчить про незмочування поверхні. Інші дошки мають менший кут, отже вони менш ефективні. Водопоглинання матеріалу при об'ємній концентрації дошки ХТС-8 0,5% складає 25,26% – менше з розглянутих дошок з даною концентрацією. Границя міцності на стиск у водонасиченому стані максимальна серед досліджуваного та складає $f_{c,subc} = 0,63$ МПа, а отже і коефіцієнт розм'якшення найвищий.

Введення до складу гіпсу Г-5 гідрофобізуючої дошки ХТС-8 з концентрацією 0,5% дозволяє підвищити коефіцієнт розм'якшення з 0,4 (контрольний склад) до 0,63.

Висновки з дослідження і перспективи подальший розвиток у даному напрямку. Результати досліджень дозволили вибрати найбільш ефективну гідрофобізуючу дошку, визначити оптимальну її концентрацію та спосіб застосування і будуть використані в подальших дослідженнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кондращенко О.В. Гіпсові будівельні матеріали підвищеної міцності і водостійкості (фізико-хімічні та енергетичні основи): Автореф. дис. д.т.н./ О.В. Кондращенко.- Харків: УкрДАСТ, 2005. – 40 с.
2. Фощ А.В. Оцінка якості гідрофобізуючих дошок та їх вплив на водостійкість гіпсу / А.В. Фощ, В.Я. Керш, А.В. Колесніков // 36. праць УкрДУЗТ, Харків – 2015. – вип. №157. – С.49 – 53.
3. The influences of gypsum water-proofing additive on gypsum crystal growth / J. Li, G. Li, Y. Yu // Materials Letters. – 2007. – № 61. – P. 872 – 876.